

ІНСТРУМЕНТАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Творчий конкурс проходить в один тур, де абітурієнт:

- виконує 2 різнохарактерні твори на музичному інструменті;
- демонструє уміння визначати ритмічний малюнок (відтворити ритмічний малюнок, запропонований екзаменатором);
- відтворює голосом коротку мелодію, виконану екзаменатором;
- демонструє уміння проспівати окремі звуки (ступеневі ланцюжки), інтервали або акорди після програвання їх екзаменатором у гармонічному звучанні;
- виконує слуховий аналіз (визначення на слух мажорного, мінорного ладів, ступеневих ланцюжків);
- демонструє вміння володіти іншим музичним інструментом, виконує пісню під власний супровід (без супроводу) (за бажанням).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

Оцінюючи знання та уміння абітурієнтів, необхідно враховувати:

- рівень володіння музичним інструментом при виконанні 2 музичних творів, чистоту виконання, ритмічну точність, технічні можливості, дотримання засобів художньої виразності, відчуття форми та стилю;
- уміння точно відтворити ритмічний малюнок, запропонований екзаменатором та інтонаційно чисто і точно відтворити голосом коротку мелодію, проспівати окремі звуки (ступеневі ланцюжки), інтервали або акорди після програвання їх екзаменатором у гармонічному звучанні;
- уміння виконати слуховий аналіз (визначення на слух мажорного, мінорного ладів, ступеневих ланцюжків та ін.);
- уміння володіти іншим музичним інструментом або виконання пісні під власний супровід (без супроводу) (за бажанням).

Рівні	Бали	Критерії навчальних досягнень
I. Початковий	100	Абітурієнт на початковому рівні володіє музичним інструментом, демонструє недостатньо сформований художньо-виконавський зміст. Практичні навички відсутні (невірно визначає на слух запропонований матеріал, не може повторити за викладачем музичні звороти, ступеневі ланцюжки).
	101-109	Абітурієнт має недостатньо сформований рівень сприйняття музичних творів, володіє музичним інструментом на недостатньому рівні. Практичні навички не відпрацьовані (зі значними помилками інтонує запропонований матеріал, невірно визначає ритмічний малюнок).
	110-119	Абітурієнт здатний сприймати та виконувати окремі фрагменти музичних творів з конкретним образно-художнім змістом. Допускає значну кількість помилок при виконанні творів, не дотримується нотного тексту, метро-ритму, штрихів, динаміки. Неусвідомлено виконує частину практичних завдань, при їх виконанні допускає суттєві помилки (в інтонуванні запропонованого мелодичного матеріалу, відтворенні ритмічного малюнку).
II. Середній	120-129	Абітурієнт виконує музичні твори, але допускає помилки та неточності, повторюється, зупиняється, не розуміє художньо-образної специфіки творів. Інтонаційно нечітко, з помилками виконує запропоновані інтонаційні та ритмічні вправи. Нездатний самостійно аналізувати та виправляти помилки.
	130-139	Абітурієнт володіє музичним інструментом, але не має достатньої виразності та музикальності у виконанні музичних творів, при грі допускає помилки та неточності. Виконує практичні завдання за зразками, але не уміє самостійно аналізувати та виправляти помилки. В інтонаційних та ритмічних завданнях припускається на 50% помилок.
	140-149	Абітурієнт виконує музичні твори, використовуючи різні елементи виразності, але недостатньо емоційний та має недостатньо розвинене художнє мислення; здатний виконувати практичні завдання за зразками, але не уміє самостійно аналізувати та виправляти помилки, виконує практичні завдання без достатнього розуміння. На 50% припускається помилок в інтонаційних та ритмічних вправах, визначенні на слух.

III. Достатній	150-159	Абітурієнт має виконавську базу. На достатньому рівні володіє музичним інструментом. У процесі виконання музичних творів не досить переконливо виявляє елементи художнього мислення, допускає ряд неточностей при виконанні творів. Уміє виконувати практичні завдання, допускає незначні технічні помилки (в слуховому аналізі, в інтонаційних та ритмічних завданнях).
	160-169	Абітурієнт демонструє володіння музичним інструментом. Розуміє зміст твору, але допускає окремі неточності при виконанні творів. Інтонаційно чітко із незначними помилками інтонує запропонований мелодичний матеріал та вірно виконує ритмічні вправи. Практичні роботи вказують на наявність у абітурієнта достатнього рівня образного мислення.
	170-179	Абітурієнт володіє музичним інструментом. При виконанні музичних творів демонструє виразність, розуміє художньо-образний зміст творів, але допускає незначні неточності. Демонструє достатній рівень виконання інтонаційних та ритмічних вправ, має розвинуте творче уявлення. Практичні роботи вказують на наявність у нього належного рівня образного мислення.
IV. Високий	180-189	Абітурієнт добре володіє музичним інструментом. У процесі виконання музичних творів демонструє виразність, але при виконанні більш складних технічних елементів твору йому не вистачає навичок. Демонструє високий рівень виконання інтонаційних та ритмічних вправ. Продемонстровані абітурієнтом практичні навички вказують на наявність у нього високого рівня образного мислення.
	190-199	Абітурієнт демонструє високий рівень технічної підготовки на музичному інструменті, виявляє певні артистичні здібності. При виконанні музичних творів дотримується чистоти та виразності виконання. Абітурієнт демонструє високий рівень виконання інтонаційних та ритмічних вправ, слухового аналізу. Продемонстровані абітурієнтом практичні навички вказують на наявність у нього високого рівня образного мислення.
	200	Абітурієнт демонструє яскраве виконання творів на музичному інструменті з відчуттям форми та стилю, бездоганною технікою, яскравою інтерпретацією, має артистичні здібності. Інтонаційно чітко виконує вправи, запропоновані для слухового аналізу; без помилок виконує ритмічні та інтонаційні вправи. Продемонстровані абітурієнтом практичні навички вказують на наявність у нього високого рівня образного та індивідуального мислення.

ЗАВДАННЯ

- виконання 2 різнохарактерних творів на музичному інструменті;
- визначення ритмічного малюнку (відтворення ритмічного малюнку, запропонованого екзаменатором);
- відтворення голосом короткої мелодії, виконаної педагогом; окремих звуків (ступеневі ланцюжки), інтервалів або акордів після програвання їх екзаменатором у гармонічному звучанні;
- слуховий аналіз (визначення на слух мажорного, мінорного ладів, ступеневих ланцюжків);
- виконання твору на іншому музичному інструменті або виконання пісні під власний супровід (без супроводу) (за бажанням).

Рекомендована література

1. Гурфінкель В. Школа гри на кларнеті,- К.: Мистецтво,1955.
2. Кох Е. Школа гри на кларнеті.—Лейпціг, 1989.
3. Тимоха М. Початкова школа гри на кларнеті. - К.: Мистецтво, 1973.
4. Хежда Т. Школа гри на саксофоні.- Польща.
5. Кізант Г. Техніка гри на ударних інструментах.—К.: Муз. Україна, 1986.
6. Космага Р. Нова методика гри на малому барабані.— Польща.
7. Макієвський С. Техніка гри на ударній установці.—К.: Муз. Україна, 1991.
8. Резевський З. Школа гри на ударних інструментах.—Рига, 1969.
9. Манжора Б. Методика навчання гри на тромбоні. – К., 1976.
10. Рейхе Є. Школа гри на тромбоні.
11. Кобець І. Початкова школа гри на трубі, корнеті, альті, тенорі, баритоні. – К.: Мистецтво, 1963.
12. Пулатов В. Школа гри на трубі. – Ташкент, 1979.
13. Хачатурян М. Посібник для труби. – Єреван, 1970.
14. Кобець І. Початкова школа гри на трубі, корнеті, альті, тенорі, баритоні. – К.: Мистецтво, 1963.
15. Пулатов В. Школа гри на трубі. – Ташкент, 1979.
16. Хачатурян М. Посібник для труби. – Єреван, 1970.
17. Молотков В. Джазова імпровізація на шестиструнній гітарі. - Київ «Музична Україна» - 1983.
18. Шевченко А. Гітара фламенко. Мелодії та ритми. - Київ, «Музична Україна» - 1986.
19. Чак Шер Імпровізація на бас-гітарі та контрабасі./ Шек Чар «Coitar College» - 1997.
20. Гітарна панорама. Популярні мелодії в обробці А. Павленка. - Вип. 1-3. - К., 2001, 2004.
21. Затинченко О. Гітара — дітям. - К.: Музична Україна, 2002.
22. Дворжак М. Джазові етюди для фортепіано. Зошит 1. - Київ «Музична Україна» - 1988.

23. Популярні твори для фортепіано. Зошит 2/ Упорядник Гончаренко В. - Київ «Музична Україна» - 1990
24. Баян I-V класи. – К.: Муз. Україна, 1970-1998.
25. Сорока В.І. Вибрані твори та обробки українських пісень для баяна та акордеона. – Тербовля, 2002.
26. Різоль М. Твори української класики. – 2-е вид.
27. Поліфонічні п'єси для баяна: Вип. 3 / Упоряд. М. Корецький. – К., 1973.
28. Мясков К. Педагогічні п'єси. – К., 1967.
29. Баян 1-5 класи. – К.: Муз. Україна, 1970-1998.
30. Сорока В.І. Вибрані твори та обробка українських народних пісень для баяна, акордеона. – Тербовля, 2002.
31. Різоль М. Українські народні пісні і танці. – К.: Муз. Україна, 1988.
32. Баштан С., Омельченко А. Школа гри на бандурі. – К.: Муз. Україна, 1984.
33. Опришко М. Школа гри на бандурі / Заг. ред. А. Омельченка. – К.: Муз. Україна, 1967.
34. Кабачок В., Юцевич Є. Школа гри на бандурі. – К.: Держ. вид-во образотв. мистецтва і муз. літ., 1968.
35. Мясков К. Твори для бандури. – К.: Муз. Україна, 1984.
36. Бандура. Учебний репертуар ДМШ, 1 кл. / Упоряд. та переклад М. Гвоздя. – К.: Муз. Україна, 1993.
37. Бандура. Учебний репертуар ДМШ, 2 кл. / Упоряд. та переклад М. Гвоздя. – К.: Муз. Україна, 1978.
38. Бандура. Учебний репертуар ДМШ, 3 кл. / Упоряд. та переклад М. Гвоздя. – К.: Муз. Україна, 1980.
39. Бандура. Учебний репертуар ДМШ, 4 кл. / Упоряд. та переклад М. Гвоздя. – К.: Муз. Україна, 1981.
40. Бандура. Учебний репертуар ДМШ, 5 кл. / Упоряд. та переклад М. Гвоздя. – К.: Муз. Україна, 1982.
41. Струни вічності. Твори для бандури. / Упоряд. В. Єсипок. – Вінниця, 2004.
42. Гризодуб В., Міхеліс В. Школа гри на чотириструнній домрі. – К.: Муз. Україна, 1978.
43. Міхеліс В., Конгінін А. Початкова школа гри на чотириструнній домрі. – К.: Муз. Україна, 1967.
44. Лисенко М. Школа гри на чотириструнній домрі. – К.: Муз. Україна, 1967.
45. Альбом п'єс для шестиструнної гітари / Упор. Славський В.В. – Вип 1. – К.: Музична Україна, 1976.
46. Бойко А. Твори для шестиструнної гітари. 3-тя та 4-та редакції, доп. – К., 2002, 2004.
47. Сольний концерт гітариста. Вип.1. / Упор. Славський В.В. – К.: Музична Україна, 1980.
48. Шестиструнна гітара. 5 клас / Упор. Михайленко М. – К.: Музична Україна, 1982.
49. Леонтієв П., Печенюк М. Буквар сопілкаря. – Хмельницький: Поділля, 2004.
50. Мазур, Я. Буквар сопілкаря. – К., 1990.
51. Музика для сопілки. – К.: Музична Україна, 1989.

ПІСЕННЕ МИСТЕЦТВО

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Творчий конкурс проходить в один тур, де абітурієнт:

- виконує 2 різнохарактерні вокальні твори в народній (академічній) манері (з супроводом, без супроводу (a-cappella));
- демонструє вміння відтворити ритмічний малюнок запропонований екзаменатором;
- відтворює голосом коротку мелодію, виконану педагогом;
- демонструє вміння проспівати окремі звуки, ступеневі ланцюжки, інтервали або акорди після програвання їх екзаменатором у гармонічному звучанні;
- виконує слуховий аналіз (визначення на слух мажорного, мінорного ладів, ступеневих ланцюжків);
- виконує на будь-якому музичному інструменті (баяні, фортепіано, гітарі, бандурі та ін.) музичний твір на вибір (для абітурієнтів, які мають спеціальну музичну підготовку).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

Оцінюючи знання та вміння абітурієнтів, необхідно враховувати:

- чистоту інтонування при виконанні 2 вокальних творів, вміння формувати звук в єдиній манері звукоутворення, відтворювати природну вимову слів, користуватись диханням, передавати різноманітний характер пісень (бадьорий, ніжний, наспівний, сумний);
- вміння точно відтворити ритмічний малюнок, запропонований екзаменатором та інтонаційно чисто і точно відтворити голосом коротку мелодію, проспівати окремі звуки, ступеневі ланцюжки, інтервали або акорди після програвання їх екзаменатором у гармонічному звучанні;
- вміння виконати слуховий аналіз (визначення на слух мажорного, мінорного ладів, ступеневих ланцюжків і т.ін.);
- вміння володіти будь-яким музичним інструментом (баяном, фортепіано, гітарою, бандурою та ін.).

Рівні	Бали	Критерії навчальних досягнень
I. Початковий	100	Абітурієнт має недостатньо розвинений голосовий апарат, демонструє слабо сформований художньо-виконавський зміст. Практичні навички відсутні (невірно визначає на слух запропонований матеріал, не може повторити за викладачем музичні звороти, ступеневі ланцюжки).
	101-109	Абітурієнт має слабо сформований рівень сприйняття вокальних творів, має посередньо розвинутий голосовий апарат, не володіє диханням. Практичні навички не відпрацьовані (під час співу показує мало емоційну виразність виконання, не володіє звукоутворенням та чистотою інтонації, зі значними помилками інтонує запропонований мелодичний матеріал, невірно визначає ритмічний малюнок).
	110-119	Абітурієнт здатний сприймати та виконувати окремі фрагменти вокальних творів з конкретним образно-художнім змістом. Допускає значну кількість помилок при виконанні творів, не здатний відтворювати інтонаційно-фонетичні вправи. Неусвідомлено виконує частину практичних завдань, при їх виконанні допускає суттєві помилки (в інтонуванні запропонованого мелодичного матеріалу, відтворенні ритмічного малюнку).
II. Середній	120-129	Абітурієнт виконує вокальні твори, але не розуміє їх художньо-образної специфіки. Має в певній мірі достатньо розвинутий голосовий апарат, але дихання його на недостатньому рівні. Інтонаційно нечітко, з помилками виконує запропоновані інтонаційні та ритмічні вправи. Не здатний самостійно аналізувати та виправляти помилки.
	130-139	Абітурієнт володіє голосовим апаратом, але не має достатньої виразності та музикальності у виконанні вокальних творів; здатний виконувати практичні завдання за зразками, але не здатний самостійно аналізувати та виправляти помилки. В інтонаційних та ритмічних завданнях припускається на 50% помилок.
	140-149	Абітурієнт здатний опанувати вокальні твори, використовуючи різні елементи виразності, але недостатньо емоційний та має недостатньо розвинуте художнє мислення; здатний виконувати практичні завдання за зразками, але не здатний самостійно аналізувати та виправляти помилки, виконує практичні завдання без достатнього розуміння. На 50% припускається помилок в інтонаційних та ритмічних вправах, визначенні на слух.

Ш. Достатній	150-159	Абітурієнт має вокальну базу. Досить вільно володіє виконавським апаратом. У процесі виконання вокальних творів не досить переконливо виявляє елементи художнього мислення. Вміє виконувати практичні завдання, допускає незначні технічні помилки (в слуховому аналізі, в інтонаційних та ритмічних завданнях).
	160-169	Абітурієнт демонструє володіння голосовим апаратом, диханням. Розуміє зміст твору, але йому не вистачає власних емоцій. Інтонаційно чітко із незначними помилками інтонує запропонований мелодичний матеріал та вірно виконує ритмічні вправи. Практичні роботи вказують на наявність у абітурієнта достатнього рівня образного мислення.
	170-179	Абітурієнт має розвинутий голосовий апарат, володіє елементами вокального мистецтва, але допускає несуттєві неточності; демонструє достатній рівень виконання інтонаційних та ритмічних вправ, має розвинуте творче уявлення. Практичні роботи вказують на наявність у нього належного рівня образного мислення.
IV. Високий	180-189	Абітурієнт володіє голосовим апаратом, відповідно до його віку. У процесі виконання вокальних творів демонструє виразність, але при співі більш складних технічних елементів твору йому не вистачає навичок. Демонструє високий рівень виконання інтонаційних та ритмічних вправ. Продемонстровані абітурієнтом практичні навички вказують на наявність у нього високого рівня образного мислення.
	190-199	Абітурієнт демонструє володіння голосовим апаратом, виявляє певні артистичні здібності. При виконанні вокальних творів дотримується чистоти інтонування. Абітурієнт демонструє високий рівень виконання інтонаційних та ритмічних вправ, використовує правильне звукоутворення при співі. Продемонстровані абітурієнтом практичні навички вказують на наявність у нього високого рівня образного мислення.
	200	Абітурієнт володіє голосовим апаратом, має артистичні здібності, використовує правильне дихання, звукоутворення при співі. Виконання творів художньо осмислене. Інтонаційно чітко виконує вправи запропоновані для слухового аналізу; без помилок виконує ритмічні та інтонаційні вправи. Продемонстровані абітурієнтом практичні навички вказують на наявність у нього високого рівня образного мислення.

ЗАВДАННЯ

- виконання 2 різнохарактерних вокальних творів в народній (академічній) манері з супроводом або без супроводу;
- відтворення ритмічного малюнку, запропонованого екзаменатором;
- відтворення голосом короткої мелодії, виконаної педагогом; окремих звуків (ступеневі ланцюжки), інтервалів або акордів після програвання їх екзаменатором у гармонічному звучанні;
- слуховий аналіз (визначення на слух мажорного, мінорного ладів, ступеневих ланцюжків);
- виконання на будь-якому музичному інструменті (баяні, фортепіано, гітарі, бандурі та ін.) музичного твору на вибір (для абітурієнтів, які мають спеціальну музичну підготовку).

Орієнтовний репертуар

1. Українська народна пісня обр. Є. Кухарця «Ой у полі два дубки».
2. Українська народна пісня обр. К. Скорохода «Якби мені черевички».
3. Українська народна пісня обр. І. Хуторянського «Ти до мене не ходи».
4. Українська народна пісня обр. В. Шпакова «Ой піду я до млина».
5. О. Чухрай «Ось бач, яка я».
6. Українська народна пісня обр. О. Попова «Ой гарна я, я гарна».
7. Українська народна пісня обр. М. Михайличенка «Ой чорна я си чорна, чорна».
8. Муз. О. Зуєва, сл. І. Зінченка «П'є журавка воду».
9. Муз. Г. О. Жмеринецького, сл. В. Шевчука «Пахне ніжно липа».
10. Українська народна пісня «Ой ходила дівчина бережком».
11. Українська народна пісня «Ой чом не прийшов».
12. Українська народна пісня «Ой вербо, вербо».
13. Українська народна пісня «Віють вітри».
14. Українська народна пісня «Ой дівчина-горлиця».
15. Муз. М. Глінки, сл. В. Забіли «Не щечечи, соловейко».
16. Українська народна пісня «Повій, вітре на Вкраїну» (сл. С. Руданського).
17. Українська народна пісня «Бабусю рідненька».
18. Українська народна пісня «Ой не світи, місяченько».
19. Українська народна пісня «Веду коня до Дунаю».
20. Українська народна пісня «Ой зйди, зйди ти, зіронько та вечірня».
21. Українська народна пісня «Ой любив та кохав».
22. Українська народна пісня «А вже третій вечір».
23. Українська народна пісня «Скажи, скажи, серце, правду».
24. Українська народна пісня «Там на горі крута межа».
25. Українська народна пісня «Плавай, плавай, лебідонько».
26. Українська народна пісня «Віють вітри, віють буйні».
27. Муз. В. Стронського, сл. П. Перебийноса «Заспіваймо, брате»
28. Українська народна пісня в обр. Г. Майбороди «Як я поорав».

29. Українська народна пісня «Ніч яка місячна».
30. Муз. О. Чухрая, сл. Л. Вернигори «Полин-трава».
31. Муз. Л. Лепкого, сл. Б. Лепкого «Чуєш, брате мій».
32. Муз. народна, сл. О. Олеса «Сміються-плачуть солов'ї».
33. Муз. В. Верменича, сл. Я. Сингаївського «Чорнобривці».
34. Українська народна пісня «Чом ти не прийшов».
35. Українська народна пісня «Ой якби я знала, де мій милий оре».
36. Українська народна пісня «Лети, моя думо».
37. Українська народна пісня «А ще сонце не заходило».
38. Українська народна пісня «Чогось мені чудно».
39. Українська народна пісня «В чистім полі криниченька».
40. Українська народна пісня «Ой вийду я на ту гору».
41. Українська народна пісня «Зелена верба».
42. Українська народна пісня «Половина саду цвіте».
43. Українська народна пісня «Дівчино, кохана, йди сядь коло мене».
44. Муз. Г. Гаврилець, сл. Д. Павличка «Мольба».
45. Муз. і сл. В. Івасюка «Мандрівний музикант».
46. Українська народна пісня в обр. В. Косенка «Удовицю я любив».
47. Українська народна пісня «Їхав, їхав козак містом».
48. Муз. і сл. С. Климовського «Їхав козак за Дунай».
49. Муз. А. Пашкевича, сл. В. Симоненка «Виростеш ти, сину».

Репертуарні збірки

1. «В чарах кохання». – К.: Мистецтво, 1989.
2. Червона рута. – К.: Музична Україна, 1993.
3. Українські народні пісні (з нотами). – Харків: Фоліо, 2003.
4. О. Чухрай. Сонечко любові. – Полтава: Криниця, 1996.
5. Українські ліричні пісні. (Вип.2). – К.: Музична Україна, 1993.
6. Ой летіла зозуленька. – К.: Музична Україна, 1993.
7. Українські пісні. – Донецьк, 2003.
8. Перлини української народної пісні. Пісенник. – К., 1989.

Рекомендована література

1. Барська З.М. Барви української народної пісні. Хрестоматія. – Тернопіль, 2004.
2. Вінниччина фольклорна. Довідник. – Вінниця, 2004.
3. Іваницький А. Українська народна музична творчість. – К., 1990.
4. Павлюченко С. Елементарна теорія музики: Посібник / Заг. ред. А.В. Лобанова та Н.С. Лобанової. – К., 1997.
5. Проблеми методики формування вокально-виконавських навичок у співаків-початківців // Проблеми сучасного мистецтва і культури. Проблеми професійної педагогіки та виховання. Зб. наук. праць. – К., 1998.